

Dodatak Smjernicama za statute nacionalnih društava, 2018. (radni naslov)

Nacrt (13. travnja 2020.)

UVOD/OBRAZLOŽENJE

Međunarodna federacija društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca usvojila je Smjernice za statute nacionalnih društava 2018. godine (Smjernice) a na razini Pokreta usvojene su na Vijeću izaslanika 2019. godine. Nacionalna društva su se obvezala, da će pri izradi i izmjenama svojih Statuta i pripadajućih komplementarnih dokumenata (npr. podzakonski akti, interni propisi, politike, kodeksi ponašanja itd.) [u daljnjem tekstu Statuti] objediniti i uskladiti svoje Statute sa 25 standarda iz Smjernica i odgovoriti na postojeće nedostatke. To će dodatno omogućiti nacionalnim društvima bolju pozicioniranost i principijelno i etičko humanitarno djelovanje.

Zbog situacije s pandemijom bolesti COVID-19 došlo je do različitih promjena u načinu na koji se upravlja nacionalnim društvima (sastanci, izbori, itd.). Mnoga nacionalna društva morala su prilagoditi ili redefinirati načine na koje se odvijaju upravljački procesi tako da omoguće učinkovite konzultacije, donošenje odluka i glasovanje unatoč ograničenjima koja je prouzročila pandemija. Covid-19 kriza podsjetila nas je da se slični rizici ili prekidi u provedbi upravljačkim procesima nacionalnog društva ne mogu u potpunosti isključiti u budućnosti i da zajednički moramo razmotriti nove pristupe i načine rada.

CILJ

Cilj ovog Dodatka Smjernicama je pomoći nacionalnim društvima u izmjeni njihovih Statuta kako bi se potvrdila mogućnost daljnjeg upravljanja na daljinu i prilagodili bilo koji postojeći statutarni zahtjevi/uvjeti potrebni za održavanje upravljačkih funkcija na daljinu. Ovo je relevantno za sve upravljačke funkcije regulirane statutom, poput organizacije upravljačkih tijela ili sastanaka (npr. quorum, glasanje i donošenje odluka itd.), e-izbora i glasanja ili drugi upravljačkih procesa (npr. disciplinski postupci, revizije, rješavanje pritužbi i sporova).

Dodatak odražava strateške smjerove Međunarodne federacije društava Crvenog križa i Crvenog polumjeseca i Međunarodnog odbora Crvenog križa i uz njega je dodan Prilog (Aneks) koji daje praktične savjete i preporuke nacionalnim društvima kako bi se osigurala učinkovita provedba upravljačkih procesa na daljinu. Ove dokumente zajednički su pripremili Zajednička komisija za statute i odjeli za razvoj nacionalnih društava Međunarodne federacije i Međunarodnog odbora Crvenog križa.

ELEMENTI KOJE NACIONALNO DRUŠTVO TREBA RAZMOTRITI PRILIKOM IZMJENA STATUTA

1. Kako bi se osigurao kontinuitet upravljačkih funkcija unatoč kriznim ili izvanrednim situacijama, u procesu revizije i/ili izmjene statuta, nacionalna društva trebaju prvo provjeriti postoje li ograničenja unutar nacionalnog zakonodavstva koja bi mogla utjecati na ili ograničiti mogućnost upravljanja korištenjem digitalnih rješenja.

Treba razmotriti upravljanje nacionalnim društvom na daljinu:

- u slučaju bilo koje situacije, kada se zbog krize, ti procesi ne mogu obavljati uživo;

- u slučaju svake situacije u kojoj je, zbog različitih okolnosti, uživo održavanje upravljačkih funkcija nepraktično;
- kako bi upravljanje nacionalnim društvom bilo agilnije, ali ne u potpunosti zamijenjeno upravljanjem uživom, trebala bi postojati razumna ravnoteža između dvije mogućnosti s mogućnošću primjene „hibridnog“ modela;
- pritom uzeti u obzir težnje Pokreta za uštedom vremena, resursa (novca), zaštitom okoliša i smanjenjem globalnog ugljičnog otiska, kao i za ostvarenje veće učinkovitosti i etičnosti kada je riječ o zdravlju, resursima i klimi;

2. Vezano za Standard 4.2 treba definirati kada i pod kojim uvjetima se upravljanje može održavati na daljinu te pojasniti posljedice koje sastanci na daljinu podrazumijevaju i traže. Jedna od „obaveznih“ odredbi koju prema Standardu 4.2 statut treba definirati za sva upravljačka tijela nacionalnog društva su: [...] pravila i postupci (tj. poslovnik) koji **moгу uključivati odredbe o korištenju tehnologije za sazivanje sastanaka**.

- Prilikom razmatranja novih/izmijenjenih odredbi koje se odnose na provedbu upravljanja na daljinu, treba uzeti u obzir sljedeće:

- odluku o mogućnosti održavanja upravljanja na daljinu (kada i tko odlučuje o tome); da se odredbe statuta nacionalnog društva koje se primjenjuju za sastanke uživo, podjednako odnose i na sastanke na daljinu (npr. način sazivanja sastanaka; kvorum i pravila glasanja; imenovanja ili izbori; itd.);
- pod kojim se uvjetima sastanci mogu održavati na daljinu (samo kao iznimna mjera i, ako je tako, pod kojim iznimnim okolnostima ili kao standardna opcija - dodatna ili komplementarna s održavanjem sastanaka uživo);
- analizirati rizike i koristi održavanja sastanaka na daljinu kako bi se donijela odluka temeljena na informacijama pri kojoj koristi imaju prevagu nad rizicima i poduzimaju se odgovarajuće mjere za ublažavanje rizika
- treba spomenuti bilo koji postojeći poslovnik, interne propise, politiku ili smjernice kojima je definirano upravljanje na daljinu;
- svi mehanizmi upravljanja trebali bi biti dio provedbe sastanaka koji se održavaju na daljinu, npr. plenarna rasprava, glasanje o odlukama, tajno glasanje na izborima, vođenje zapisnika, utvrđivanje kvoruma, itd.
- spomenuti odgovarajuće mjere kojima se potvrđuje da su članovi koji se priključuju putem komunikacije na daljinu kvalificirani (izabrani) predstavnici/sudionici.

U nastavku se nalaze dva primjera iz statuta nacionalnih društava nastala u trenutku pripreme ovog Dodatka, a kojima je cilj prilagodba upravljačkih procesa na daljinu.

Crveni polumjesec Maldiva¹

Održavanje sastanaka na daljinu

Bilo koji sastanak ili sjednica navedeni u ovome statutu, prema slobodnoj procjeni i odluci odgovarajućeg odbora (Glavnog odbora ili odbora društva), mogu se održati na daljinu kao tele/video konferencija ili na neki drugi način korištenjem elektronskih metoda. Ukoliko to odobri odbor, a u

¹ Izvadak iz Nacrta Statuta Crvenog polumjeseca Maldiva koji je Zajednička komisija za statute zaprimila 18. siječnja 2021. godine

skladu s poslovnikom i smjernicama koje može usvojiti Glavni odbor, sudionici/predstavnici koji imaju pravo sudjelovanja, a nisu fizički prisutni mogu sudjelovati na takvim sastancima putem komunikacije na daljinu te će se smatrati prisutnima i moći će glasati, pod uvjetom da Tajništvo implementira/provede sljedeće:

- *adekvatne mjere za verifikaciju osoba koje sudjeluju na sastanku putem komunikacije na daljinu kako bi se utvrdilo ima li predstavnik/sudionik pravo sudjelovanja;*
- *odgovarajuće mjere kojima će se takvim predstavnicima/sudionicima dati odgovarajuća prilika za sudjelovanje na sastanku i glasanje o odlukama, uključujući i mogućnost slušanja i/ili čitanja rasprava tijekom sastanka paralelno kako se sastanak odvija;*
- *ukoliko bilo koji predstavnik/sudionik sudjeluje putem komunikacije na daljinu treba osigurati zapis i za sve ono što ta osoba kaže, glasa ili slično radi vođenja zapisnika ili bilo koje druge svrhe; i*
- *mehanizam za glasanje na daljinu ili sustav koji ima adekvatne mogućnosti za autentikaciju, sigurnost, zaštitu podataka, privatnost, anonimnost u slučaju tajnoga glasanja i transparentnost.*

Crveni križ Nikaragve²

U slučaju nepredviđenih okolnosti ili više sile ili javnozdravstvene situacije poput epidemije, pandemije, endemskih bolesti ili drugih sličnih situacija koje bi mogle spriječiti održavanje sastanaka tijela nacionalnog društva uživo, sastanci se mogu održati u virtualnom obliku na svim razinama ili strukturama upravljačkih tijela. U tom slučaju primjenjivat će se sva već postojeća odgovarajuća pravila ili procedure (čl. 49, 56, 73 i 84). Metodologija za održavanje tih virtualnih sastanaka bit će donesena na razini Nacionalnog izvršnog odbora ili odgovarajućeg tijela u slučaju da se radi o sjednicama društava, te će se za potrebe održavanja takvih sastanaka koristiti odgovarajuća i sigurna tehnološka rješenja.

3. Vezano za **standard 4.3** osigurati učinkovito sudjelovanje te provedbu glasanja i izbora na siguran i zaštićen način koji je ujedno u slobodan i pošten.

Jedna od preporuka za standard 4.3 kaže da se u statutu **može uključiti i odredba za izbor u upravljačka tijela i pojedinačne pozicije putem elektronskog glasanja, uključujući i glasanje na daljinu**. Kao inspiracija, ovaj link vodi na video o iskustvu Talijanskog Crvenog križa prilikom organizacije izbora za tijela održanih online 2021. godine.

Prilikom razmatranja novih/izmijenjenih odredbi koje se odnose na e-izbore, treba uzeti u obzir sljedeće:

- *Preporuku za odgovarajuće mjere kako bi se svakom članu omogućila prikladna mogućnost sudjelovanja u funkcijama upravljanja (primjerice glasanje i donošenje odluka), uključujući i mogućnost slušanja i/ili čitanja rasprava tijekom sastanka paralelno kako se sastanak odvija: treba uzeti u obzir razlike u digitalnoj pismenosti i mogućnostima.*
- *Preporuku za mehanizam glasanja na daljinu uključujući odgovarajuće mjere za autentikaciju, sigurnost, zaštitu podataka, privatnost, anonimnost u slučaju tajnog glasanja, mogućnost provjere zapisnika, transparentnost ili kako osigurati IT podatke glasanja u slučaju optužbi na proces glasanja; mehanizam glasanja također treba obuhvatiti i situacije u kojima može doći do problema s povezivanjem na internet u periodu predviđenom za glasanje.*

² Revidirani Statut Crvenog križa Nikaragve koji je Zajednička komisija za statute zaprimila 27. siječnja 2021. godine

4. Istražiti potrebu izrade bilo kakvog dodatnog potrebnog okvira u obliku internih pravila, praktičnih smjernica ili politika, koje bi obuhvatile neke druge standarde iz Smjernica (uključujući standarde koji se odnose na integritet, usklađenost i rješavanje sporova, itd.).